

O TIO MARCOS D'A PORTELA

Os mandamentos d'o Marcos fora d' airexa, son seis: facer á todos xusticia, non casarse con ninguén, falar o gallego enxebre, cumprir c'o que manda a ley, loitar pol-o noso adianto con antusiasmo e con fé, vestir calzós e monteira per omnia sécula amen.

Teñen os pobos a gala n-o seu linguaxe falar: fálase chino n-a China, portugués en Portugal, catalán en Cataluña, e n a Alemania, alemán, soilo os gallegosd' agora hastra vergonza lles dá falar a melosa e dulce fala que falan seus país.

PARRAFEOS C' O POBO GALLEGO

Ano séntimo

Ourense 21 de Xunio de 1885

Parrafeo oitenta e tres

AS TRES MISAS D' O GALO.

Conto de Noite-Boa.

(TRADUCIDO D' ALFONSO DAUDET).

I

—¿Conque dous pavos trufados, Garrigou?

—Sí, señor abade; dous pavos maníficos acugulados de trufas. Séino e séino ben, porque fun eu quen axudei á enchelos. Mesmo parecía qu' o pexexo lles iba á toupar ô asalos.

—Nunca Dios me dera! ¡Eu que tanto me degoro pol-as trufas! Dame acá logo a pelliz, Garrigou. E á maores d' os pavos, ¿qué mais viche pol-a cocíña?

—Habíalle de todo: o demo y-a nai. Dende pol-a mañá non fixemos outra cousa que desprumar faisás, perdices e capôs. Dempoís trouxéronlle d' o estanque, anguías, carpas douradas, troitas, salm...

—¿E como eran as troitas de grosas, Garrigou?

—Ansí de grosas, señor abade, tremendas. ¡Asús! parêsmeme que as estou vendo.

—¿Botache o viño n-as vinaxeiras?

—Botei, señor abade; pero abofellas que non

chega c' o que vai beber dempois d' a misa. Si vira vosté n-o comedor d' o castelo todos aqueles garrafôs que lostregan cheos de viño de todos coores. Y-o servicio de prata, os centros cincelados, as froles, os candelabros!... Nunca se víu Noite-Boa semellante. O señor marquês convidou á todol-os filalgos d' os arredores. Serán vostés pol-o menos corenta á cear, fora d' o señor xuez e d' o escribaio. ¡Señor abade, que sorte a sua en ser d' os agasallados! Nada mais que c' o cheiro d' os pavos tan garridos, o arrecender d' as trufas en ningures me deixa.

—Vaya, vaya, filliño, gardémonos d' o pecado d' a gula sobre todo n-a Noite-Boa. Vai axiña á acendel-as velas y-a dar o promeiro toque pr' a misa, porque están á cair as doce e temos que nos dar presa pra que non agarden.

Esta conversa tivérona a Noite-Boa d' o ano de gracia de mil seis centos e tantos, fray Balaquer, antigo prior d' os Barnabitas, estonces capellan d' os señores de Trinquelague, y-o seu monecillo Garrigou, ou pol-o menos o que él pensaba qu' era o seu monecillo Garrigou, porque habendes saber qu' o demo aquela noite escollera o riséiro rostro y-as infantís fauciôs d' o rapaz pra facer cair ô reverendo en tentacion logrando que cometese un arripiante pecado de gula.

Namentres, pois, qu' o chamado Garrigou (hum! hum!) turrando de renegon pol-a corda facía repinicar as campás d' a ermida señorial, o reverendo acababa de revestir a casulla n-a pequena sancristía d' o pazo, e c' o espritu xa revoltado con todas aquelas descripciós gastronómicas, marmuraba pra contra sí ò vestirse apresado: «Pavos asados... carpas douradas... troitas ansi de grosas!»

Por fora, o vento d' a noite bruaba espallando os ecos d' as campás, e por tempos surxían milleiros de luces entr' as sombras pol-as hondonadas e congostras d' o monte Ventoux, n-a cume d' o que s' erguían as vellas torres de Trinquelague. Éranvos familias de caseiros que viñan a oubir a misa d' o galo n-o castelo, rubindo a costa cantando por fatos de cinco ou seis, o pái diante c' o fachon alceso n-a mau, as mulleres envoltas n os seus folgados mantelos de picote baixo d' os que s' acochaban os pequerrechos. Sin s' acorar pol-a hora e pol-o frio toda aquela boa xente camiñaba leda c' o pensamento de que ò sair d' a misa terían, como todol-os anos, mesa posta pra cear à fartura abaixo n-a cociña. De cando en vez, n-a empinada costa, a carroza d' un fidalgo, precedida d' homes con fachas, faguía lostregar seus vidros o erarisco d' a lna, ou ben unha mula trotaba sacodindo as campaiñas, y-ós esprandores d' os fachós velados pol-a brétema, os caseiros reconecían ò seu xuez e saudábano ò paso:

—Teña usía boas noites, às boas noites, señor Arnoton.

—Boas noites, boas noites, filliños.

A noite estaba crara, as estrelas avivadas pol-o frio, o courisco tollía e unha xiada miuda escorríndose pol-os vestidos sin mollalos, gardaba enxebre a tradición d' as Noites-Boas, brancas pol-a neve. Aló enriba n-o picouto, o castelo amostrábase como término d' a camiñata, co-a sua masa enorme de torres, de tellados, o campario d' a sua ermida erguéndose n-o ceo azul mouro e o furmiguar d' as luceciñas que pestanexaban, iban, viñan, bulían por total-as ventanás, e somellábanse, n-o fondo escuro d' a morada, às muxicas rastrexando pol-as cinsas d' o papel queimado. Pasado o ponte levadizo y-a poterna, precisábase pra entrar n-a ermida, traspor o promeiro patio cheo de carrozas, de criados, de sillas de mau, todo esprandecente c' o lume d' os fachós e co-a labareda d' as cociñas.

Escoitábase o chiar d' os espetos, o estrépeto

d' as cazolas, o tinguilear d' o cristal e d' a prata remexidos n-as angueiras d' unha convidada: e por riba d' esto, un bafo quente que arrecendía á carnes asadas e às cheirosas herbas d' os enveitados prebes, facíalles decir òs caseiros, com' ò capellan, com' ò xuez, com' á total-as xentes:

—¡Qué boa cea vamos ter dempois d' a misa!

CAMIÑO DE MONFORTE.

(Impresións.)

III

Vou ver si d' esta arremato estes contos ou parolas s' é que non quero faguer unha via ferra de copras, —que pol-as trazas ben pode chegar xa bastra Valdeorras— por camiño descuberto e sin anaco de *sombra*. D' este romance ou diaño cuase que perdin a conta y-esquézome d' o que dixen e d' o que dicir me toca. Por eiquí unha digresion que m' enreda e que m' embrolla, y-a nada que a pruma esbare véxome xa preso n-outra. Solo Dios sabe en que lios metin a miña coroz, que non sempre está un de xeito pra estos casos y-estas cousas! E gracias a qu' hoxe é festa que o qu' é si festa non fora, nin que negro me volve, nin que suara a pinga grossa, nin que lle dese ò maxin o demo y-a nai de voltas, a maneira alcontraría d' arrematar esta historia. Qu' hay romaxe, ben o diu gaitas que o lonxe s' escoitan, e cántegas que s' espallan pol-os aires feitizosas, y-estralos de diñamitas que n-o limpo espacio soan. Eiquí y-ali d' os mosteiros n-as torres andan às voltas as campás repinicando o diu gui lin dan de gromía, e pol-as prazas y-as ruas van as xentes xubilosas. Puxémonos en ringleira pra levar de todo conta: «s' outros berran, nos berramos —dixenlle eu a miña tropa— s' outros bailan tamen nos bailaremos, s' é que tocan.»

Y-ansí foi, fumos andando
e fun eu collendo notas.
Impresións: unha rua sucia
que vai dar a unha rua torta;
depois está a de Salgueiros,
canelliña n-a que moran
unhas nenas condergadas
garridas cal non vin outras,
y-o cabo a d' o Cardeal
qu' é d' as ruas a señora
pol-o alegre, pol-o grande,
pol-o limpa e pol-o longa.
As ruas é de xusticia
confesar qu' están lixosas,
pero a min que che m' importa
qu' as canellas estén sucias
nin qu' as prazas estén porcas,
nin que haxa mais boticarios,
poño por caso, que drogas,
nin que non falten n-a vila
d' as papuxas e d' as zocas
unhas bruxas, con perdon,
disfrazadas de patrôas
que cobren por sete xardás
podres e muy mal compostas
trinta e cinco cas d' os grandes
con pouquísima vergonza,
s' eu non m' ei lixar n-as prazas
nin s' han perder as cirolas
d' este graxo d' os d' a Burga
n-os xantadeiros d' as fondas
onde por sentarse á mesa
—eso si as mesas son boas—
e por ver moitos frereros,
pouco viño e moitas copas
un maitre d' hotel panzudo
y-us mozos de camisola
levando ò redor ¿levando?
dixen mal, troquei as comas,
repartindo a fame en pratos
por igual entr' as presoas,
e por difuntar un zanco
—menos groso qu' unha hostia—
d' a perna d' unha galiña
que pudo morrer d' escrófulas
háy que pagar, si a mau ven,
un peso tal como sona.
Eu non son com' eses homes
que c' un neto xa s' esbroan,
e con medio mais se tumban,
e con dous bailan a xota,
e con tres cólecos sinten,
e con catro van á coba,
e con media dúcia estralan,
e co-a dúcia enteira toupan.
Eu estrévome sin medo
c' unha empanada de troitas,
ou de xamon, ou d' anguiás
que pese un carto d' arroba.
Moita cucíña de ferro,
moitos cheiros de cazola,
moitos pinches pra pinchar
ôs que se meten n-a fonda,

moitos marmitôs d' axuda
e cucíñeiros en forma
con mandil e brusa branca
faguendo o xantar de gorra
pra lles pór gorro ôs que xantan
ou cicais por mor d' as moscas.
É todo ¿pra qué? pra aunar
e depois pagar a conta.
Si che cadrase d' estar
meu amiguíño Quiroga,
n-un d' eses casos. o pê
d' o mostrador d' unha fonda
o modo qu' eres laberco
leve o diaño si non soltas
un d' aqueles, Xan Benito,
un d' aqueles que ti votas:
*«Asís, que sumicio, demo,
¡que consomición, resoña!*
Por un peso, aló en Ourense
da unha enchenta á Xenerosa.»

ALBERTO G. FERREIRO.

(Acabarase n-o número prósimo).

O CÓLERA DE GALICIA.

Dios diante, non fará estrozos o cólera en Galicia porque abundan pra esboirar ôs vërmes qu' o tran engarrado n-as patas, os airiños d' a nosa terra que arrecenden às froles d' os agros, as augas d' os nosos regos que son limpas com' un rayo de sol y-o viño d' as nosas bodegas que rechispea e que faria rezusitar os mortos soilo con s' axudaren movendo un pouquirrichiño os lábeos pra beber unha pinga. Estes desinfectantes surten efeutos enxebres. Aqueloutros qu' os médecos n-os aconsellan, o permanganato de potasa, o ácedo fénico, o ácedo clorhídrico, a caparrosa y-o xofre son zaramalladas de botica que dissolve a natureza con fartura n-as nosas augas, n-os nosos aires e n-os nosos viños.

¡Sannos agora con que temos que queimar o xofre! ¿Pra qué mil xuncras metérmonos n-esas angueiras d' os infernos si o xofre depois de pasar pol-as vides n-a esfarna d' a uva xa se queima e sai botando centellas contra os microbios a chorro pol-as espitas?

Namentres que non s' escurrichen as cubas carballas os gallegos irémonos axeitando c' o cólera sin lle facer xiquera a carantoña.

Ademais o cólera d' agora trai a marca de

frábica d' o ministro d' a Gobernacion, y-o cólera que saíu por Antequera e que xerminou n-os miolos d' un fillo d' a terra de Maria Santísima, ten mais comparanza c' un sol de gracia que con unha nube de desfortunas. Levamos a maiores outra ventaxa: os microbios d' o día entretidos en zugar n-o presupuesto cuaseque non se lembran d' os labregos de Galicia, que como andan cobertos de palla son mais pasto de bestas que de vermes embulleirados con *bacillus de virgula*.

O cólera d' hoxe é un cólera de fanfurríña; estano dicindo a berros aqueles que viven á conta d' os mortos. Non lle cai os enterradores que facer pol-o oficio mais que n-os outros anos. Como si non trouxese as gadoupas ben afiadas ou como si estivese acostumado a tratar con probes, esa praga de fanfurríña non ataca con rábecha e poucos son os que non lle ganan as voltas. Que fale Madril onde trunfan e campan o mais que poden catrocentos mil veciños e non se rexistran a diario, dándolle largas o negocio cumprindo as ordes d' o microbio móstruo, mais que catro fallecementos, e non de cólera sinon d' enfermidade sospeitosa ou de carántula de cólera morbo.

O cólera pr' os gallegos estrapexa d' outra maneira. Armase n-unha romaxe unha de paus cando as cabezas quentes c' o viño pónense á disputar por calquera cativez. A sangue que deita d' as feridas é un ataque de cólera corrente.

¿Non hay diñeiro pra pagar os trabucos, veñen os recaudadores á facer o embargo e deixan o probe labrador n-o medio e medio d' o regato, sin pan e sin chouza? Ataque de cólera aduante.

Un usureiro empresta medio cento de pesos ó corenta por cen; acabala rédetos sobre rédetos, deixa caladamente que os meses corran, colle a pruma esgallada, fai a conta d' o que lle deben, dáixase ver agasalleiro c' o xuez municipal, esgarabella unha demanda e queda por portas o deudor? Ataque de cólera económico.

Tronamos contr' os trabucos que nos botan; os cartiños n-as arcas d' o Tesouro casementos que non renden, y-o ministro de Facenda c' o gallo d' acugulalas, arrabólanos con novas cánimas e queiras non queiras vimos abrindo a bolsa e soltando ichavo á ichavo as nosas esperanzas d' aforros sin que nos vallan eses lapidantes de lanvita que se gaban de seren os nosos precuradores, que solamentres precuran coller troitas á bragas enxoiadas n-os avoltos rios d' a política.

Neñ hay medo á que nos entren os microbios pol-o tubo intestinal; aviados estarian si por alí se colasen co as xiringadelas que levamos ou que nos fan levar os lavativas d' o Goberno! Entraríanos pol-a boca e quedaríanos entalados n-o estómago. Por ahí é onde nos doi e nos veñen todol-os ataques sin que abonden pra contelos á xeito de cordon sanitario as duas ringlas d' afiados dentes que Dios nos espetou n-as encías sei-ca por galanía.

Por esos os gallegos que teñen cólera mor-

derían si os deixasen. ¿A quen? Esquécese de sabido. ¿A quen habian morder mais que os causantes d' as malaventuranzas que os consomen?

O ministro d' a Gobernacion vélese d' os microbios enxebres; ¡xa tería que contar si onde o lobo come a ovella, o pillasen estes microbios con maus e pês que andan de seu, e que lèvan fungueiro por virgula! Xa ll' axustariamol-as contax a Cos-Gayola por nos espremer como si fôsemos *bacillus* e por nos contaminar de cuotas n-a peste d' os repartementos d' a territorial e d' os consumos.

O día qu' estale a nosa cólera, nin as comisiões d' o Goberno con mil reás de xorne por cada membro, nin os cordós sanitarios, nin os lazaretos, nin a vacuna de todol-os Ferrás d' a situacion terán conta, pra conter a estragueira. Millor que as virgulas, habian de afuracar os fungueiros.

O cólera oficial xa se decrarou n-a *Gaceta de Madril*. ¡Qué s' encomenden á Dios e que non perdan o tempo en fumegarse todol-os que nos gobernan o día aquel; *Dies irae!* en que o cólera de Galicia se decrare n-O TIO MARCOS D' A PORTELA!

COUSAS D' AS MULLERES.

(FRAGMENTO D' UN POEMA)

—¡Ay Xan, qu' orgulloso vas, que c' os amigos non falas!

—¿E logo eres tí, Farruco?

—O mesmo que viste e calza, que te vexo andar pra diante triste, cal si ch' a mazaran, ¿Qué diaño anda contigo fai pr' acá unha temporada?

—¿Qué che importa á tí saber d' as miñas coitas a causa e que chas diga todías, si non podes remediarmas?

¿Si eu botar de min non podos as soedás d' a miña alma, como m' as has d' arrancar d' o peito onde están cravadas?

—Estráñame moito, Xan, oírte hoxe como falas.

¿Tiveches algunha queixa nunca d' a nosa confianza?

Pois hoxe quero saber que c' o teu corpiño acaba.

¿Roubáronch' algo, ou de contra pegouché o lume n-a casa?

¿Morreuch' algunha presona ou tes de saude falta?

¿Ou qué meigallo en tí entrou fai pr' acá unha temporada?

—Todo eso en revolta loita rebúleme n-as entranas:

roubáronm' o corazon,

un lume o peito m' abraza,

morreumé a voluntá propia

e enfermíña teño a alma

desque vin os ollos negros
d' un deño d' unha rapaza.
—¡Ah! ¡Xa pareceu aquilo!
¿E logo son as refaixas
as que así te traen tolo?
—Non te adiantes, oye e cala,
que dempois de que m' escoites
hasme dar razon sobrada
de total-as miñas penas,
de total-as miñas ansias.

Recordo que che dixen certo dia
que me gustaba Rosa de Labrada;
mais non che dixen nada
d' a pasion que por ela xa sentía
n-a alma namorada.
Medrou este cariño n-o meu peito,
como medran agora os meus doores
e un dia busquei xeito
de contarlle á Rosiña os meus amores.
Unha tarde qu' estaba n-a lamela
dando pedra á gadaña,
en dous brincos cheguei á xunto d' ela
e anque con pouca maña
e medio aturrullado, confeseille,
casque tartamudeando,
o meu amor, qu' hastra saliu queimando
cando por sempre serlle fiel xureille.
Ela seguiu segando
e roxa com' a zreira ben madura
pareciam' a reina d' hermosura.
Non puxo a o meu palique mala cara,
e yeu mais animado,
quixen que decontado
ela dixese algunha cousa crara
acerca d' o falado;
pero non pode ser
que sexa crara nunca unha muller:
porque seica Dios quixo
que nunca teña un pensamento fixo.
Pois con certas dianas
en que están muy sabidas as mulleres,
e aquilo de si queres ou non queres
a herdeira de Cabanas,
que diz que me donaras duas camisas
e que debia de cumprir con ela,
sin decirme si ou non mais que con risas,
foise arteira escurriendo d' a lamela.
Porque a muller ten tanta e tanta treta
que non-a entende naide si lle peta
como eu era tan bruto
n-estar n-ela cavila que cavila,
decatouse meu pai, e muy astuto
levoume un dia á vila.
Pasei dia por dia n-ela un ano,
e de tanto pensar en tal Rosiña
podo dicir que nunca estiven sano;
pois lexos d' ela nunca salú tiña.
Mais, por fin, veu o vrau e vin á aldea,
e sabes canto eiquí me levantaron;
e pon medo a cadea
d' as argalladas que de min contaron,
pero eu volvin contento

por ver á Rosa miña,
traendo de ilusiós o pensamento
mais cheo que un folete de fariña.
De ledó toleaba
ô pensar que contenta se poria
porque á vela volvia
con mais cariño qu' o marchar levaba.
¡Logo a vin logo, mais, meu Farruquiño,
que pesar eu sentin e que congoxa,
cando o querer falarlle n-un camiño,
pasou torcendo a cara toda toxá!
Dende aquela así estou. Ela n-us tempos
faimé mais caso qu' outros co-a mirada,
e co-estes veleidosos contratempes
vólveme tolo e xa non penso en nada;
pois conqu' ela me queira
fago pra miña alma a mellor feira.
¡Dixerónme qu' estaba namorada
d' o xuez municipal d' o auntamento,
qu' é un cabeza de vento!
E ningunha co-él s' á ver casada;
porque lle gustan todas
e co-aqnel pico qu' as namora tanto
é d' as nenas o encanto:
mais que o demo d' a cruz, fuxe él d' as bodas!...
Eu denque soupen que a ese xuez quería,
ardin en celos, como un can doente,
sin paz vivin nin calma, e algun dia
tiña vergonza que me vise a xente.
Mais hoxe o encontrarme desairado
sufro e calo, e fago por non vela,
porque quero olvidarme d' o pasado
xa que a outro dá tela,
e xa que é tan ingrata
que o meu amor porque a ben quero mata,
Mais ha de ver ô cabo
como trocou os ollos pol-o rabo.
Por eso nunca teño paz nin calma
por eso tanto fuxo d' o barullo,
por eso o lume que me queima a alma
deixoume seco com' un garabullo.
—Non te mates, Xaniño, non te mates,
que en amores mais perde quen mais pon.
Si por ela conece que t' abates
aínda ch' á por mais garbo e mais teson.
Qu' a muller si conece qu' é querida
e que ten o galan asegurado
traino sempre n-un puño disgustado
e non fai nunca cousa que lle pida,
pois sabe que anque muy pequena sea
canto mais cara á fai mais a desea.
Que a muller ten mais vento n-a cabeza,
vive mais de ilusiós que vive o home,
e si antes que moitos fumes tome
se lle cortan con calma e con destreza,
estonces faise d' ela o que se quer
pois reconece estonces qu' é mullér.
Anque sexan mais duras qu' esta lousa
trátaa sempre ô rivés, n-hay mellor cousa,
que anque muller non sexa sinon meiga
hála volver mais branda qu' a manteiga.
¿Pero tí en qué cavilas? ¿Escoitache
o que che acabo de falar agora?

--Si hom, si, escoitei o que falache.
Esa filosefía non mellora
a miña situacion pouco nin moito,
nin me saca d' a miña alma o loito.
Pra unha muller todo eso non val nada
si é tan guapa cal Rosa d' a Labrada.
Pois e' os seus negros ollos mira e queima,
e sin pensalo vólvente chiquillo,
y-en volverllos á ver tes sempre teima,
e fanche dar mais voltas qu' un sarillo,
y-apesar d' esa gran filosefía,
cando tí te namores,
has facer com' os mais, porqu' é manía,
que non s' entende nunca, a d' os amores.

XESÚS RODRIGUEZ LOPEZ.

Vexo n-un periódico que en terras de lonxe
botaron unha comedia en que os actores falaron
tres distintos idiomas.

De pouco s' ademiran. Eiquí n-a comedia po-
lítica representada n-a Comision provincial, o
barba canta de tenor en falsete, y-os compañei-
ros fan todos de *barbos*, como din en Madril, é
decir, fan que cantan, pero cobran.

Pol-o que toca ó público, ese canta de baixo.
Debaixo d' os comediantes.

O *Regional* ten un diaño de corresponsal en
Paris que vale o menos por dous.

Dias pasados traducía así un párrafo d' un
periódico roxo de Paris, falando de Victor Hugo:
«Ese Beranger romántico, ese chantre servil
creente d' un Dios que non existiu nunca.»

E sigue copiando desatinos, anque ningun tan
gordo com' o de chamar *chantre* ó difuntiño. ¿Qué
rayos de francés deprende por esas terras o co-
rresponsal, que non sabe que *chantre* quer decir
n-este caso, cantor ou poeta?

Eso non priva que non haxa chantres capa-
ces de facer falcatruás co-as nove musas que an-
dan en coiro pol-o Parnaso adiante.

¡Pero chamar *chantre* á Victor Hugo! ¿Cando
digo que o corresponsal d' O *Regional* vale por
dous!

E que non ten desperdicio, falando con per-
don de quen m' escoita.

Un doutor inglés propon que os homes se
manteñan de vermes.

Pra facer boca, e pra que non lle sallan dicin-
do que non padrica c' o exemplo, papouse d' un-
ha asentada unha libra de linguado frito mistu-
rado con media de carrouchas esprimidas.

E segun contas, lambeu os dedos de ben que
lle soupo.

En troques un que mercou o libro en que o
doutor inglés espuña as suas ideas, titulado
¿*Por qué non comer insectos?* e levouno sin depro-
catarse pra lelo de camiño que xantaba, por un
pouco non bota fora total-as *serpentes d' as suas*
cavidades, que diría un portugués, c' o asco que
lle deu d' o novo tratado de cocina.

Fai corenta anos que outro doutor francés
asentou: «Dime tí o que comes y-eu direiche
quen cres.»

Y-o dito non ten volta. Ese doutor inglés
pr' as miñas contas debe ser unha vaca-loura con
antoxos...

Como non saia grila.

O diario berreante d' a nosa vila anunciaba
nantronte carne de faldra á dez cadelas libra.

¿*Carne de faldra á dez cadelas!*

Pra min nin de balde a quero: debe estar in-
zada de microbios, e ser toda contrapeso.

Ten Canedo dous caciques

que cuáseque xenios son;
os empregos d' a Alcaldía
repartíanse entre os dous,
como si fosen pantrigo
ou talladas de xamon.
¿Un era alcalde? pois outro
era xuez, que sempre o sol
saía por Guizamonde
cando por Cudeiro non.
Inda os eleutores hoxe
non saben pol-o que foi,
pero ven pol-as resultas
que houbo algueirada entr' os dous
e que como cas loitaron
n-as pasadas eleuciós.

¿Quén lle puña un ruxe ruxe
ó gato d' a situacion?

¿Quén lla empata a quén? ¡resoiro!

berraban con rouca voz
os amigos d' un e d' outro
con fantesía e teson,
e si non minten as crónecas
nentronte a bomba estoupou
n-unha xuntanza de seis
que lle chaman Comision;
y-un estanqueiro cesante
berrando por trinta e dous
«¡vitoria por Guizamonde!»
dis que en Quintela berrou,
e segun contan un bato
que en Cudeiro nado foi
tendo noticia d' o conto

con sorna morna escramou:
 «Ja min non m' a dan, rexuncras!
 ten busilis a custion.....
 foise o Páramo por Untes
 tan de fixo com' hay Dios!
 a traballar a matrácula
 e trunfou... porque trunfou
 porque se volveu c' o carro
 ben untado d' enxabon.
 e trouxo unha carga loba
 de cen recomendaciós.

Un confiteiro d' esta vila foi a derradeira so-
 mana ós Tres-Rios pra mercar figos verdes pra
 poñer en almibre.

Co-a sola encarga de que lle tivese tino d' os
 sacos levou un criado.

¿Qué xuncras farian aló que perderon os sa-
 cos, non mercaron os figos e cada un volveu c' o
 seu criado?

Outra adiviñanza. Inda que o criado d' o con-
 fiteiro deixase perdel-os sacos, en Ourense vive e
 bebe quen xura e perxura que o criado que trouxo
 era de d' os enxebres.

Aposto calquera cousa a que o que él trouxo
 non foi o que levou, d' outra maneira non me
 cabe n-os miolos que teña sona de bõ criado
 aquel que non tendo outras precuras que facer
 deixou que se perdesen os sacos pr' os figos.

En apinion d' un picapedreiro, non cae o Go-
 berno conservador tan aixiña como pensan os
 liberás, porque o ministro d' a Gobernacion ten
 d' abondo pra sosterse un anaquiño c' os gatos
 que lle puxeron ós pès e que non se lle soltan por
 moito que turren.

¿Qué gatos serán eses?

Que se boten á cavilar os húsares d' Ante-
 queira.

O alcalde e mais o xuez municipal d' Avion
 andiveron á elas hastra que a garda civil se foi
 á eles.

¿Escomenzan á loitar as arañas?

Agoiros de mal tempo.

A Diputacion d' Ourense vai adiquirir algús
 ferrados de desinfectantes pra esparexer pol-os
 aintamentos d' a provincia. Pra min o acordo é
 merecente de laudes. Os labregos van acabidiños
 e non deixarán de pintarlle as desinfeuciós, por-
 que supoño que se empregarán n-eses. Os ácidos
 non será cousa que debeza n-as maus d' os al-
 kaldes.

Agor si mercan xofre non sería milagre que

pol-a mor d' as cepas quedaran os labregos sin
 axufrado.

Atrabuqueime, quixen decir sin desinfeccion.

O señor D. Eduardo Vincenti levou un escrito
 'A Correspondencia' facéndoa ter a pouca crian-
 za de nomear pormeiro á ese señor que ás ilustres
 damas gallegas, que co-a súa caridade e bõ xeito
 conseguiron os trinta mil reás que rendeu o con-
 certo dado en Madril en proveito d' as vítimas de
 Marin.

O escrito d' o señor Vincenti arremata como
 todol-os seus, c' un dato. Esta vez o dato e qu'él
 estivo á piques d' afogarse fai dous anos en Ma-
 rin e que Dios salvouno pra que se poidera facer
 o concerto lembrado.

Pero enton, ¿qué xuncras tocou D. Eduardo
 n-a múseca d' os xardis d' o Retiró?

¿Qué habia tocar?

O bombo.

CORREO D' O TIO MARCOS.

D. S. S. B., Puebla d' o Caramiñal.—Recibin
 unha libranza de tres pesetas pol-a súa suscri-
 cion hastr' os derradeiros de Novembre.

D. S. S., Estrada.—A súa suscripcion arrema-
 ta n-os derradeiros d' este mes. Cobízolle sau-
 diña.

D. X. N. G., Tuy.—Recibin unha libranza de
 tres pesetas e dous reás a maores pol-a súa sus-
 cicion hastr' os derradeiros d' este ano.

D. X. L., Allariz.—Recibin seis reás pol-a
 súa suscripcion hastr' os derradeiros d' Agosto.

D. X. B. C., Santa Cruz de Tenerife.—Recibin
 duas pesetas pol-a súa suscripcion hastr' os de-
 rradeiros d' Agosto.

D. B. G. S., Acebedo.—Recibin catorce reás
 pol-a súa suscripcion hastra fin d' este ano.

D. X. L. L., Abelenda.—Recibin seis reás
 pol-a súa suscripcion hastr' os derradeiros d'
 Agosto.

D. E. G., Lugo.—Recibin tres pesetas pol-a
 súa suscripcion hastr' os derradeiros de Novembre.

D. X. M. S., Santiago.—Recibin tres pesetas
 pol-a súa suscripcion hastr' os derradeiros d' es-
 te ano.

IMPRESA D' O ECO D' OURENSE,
 Alba 15, baixo.

O TIO MARCOS D' A PORTELA

PARRAFEOS GALLEGOS

Sai á luz en Ourense todol-os domingos en oito páxinas en fólío, contendo artigos de costumes, poesias, efemérides, cantares e contos d' o pais gallego.

SUSCRICION

Seis reás cada tres meses.

ADIMINISTRACION

Alba, 15, Ourense.

O pago d' as suscriçions é por adiantado.—Os números soltos véndense á dez centimos de peseta.—Os pagos faranse en letras d' o xirc.

A COMPETIDORA D' A NEVE

GRAN FRABICA DE GASEOSAS,

OURENSE—Rúa de San Miguel, 16, baixo, conserxeria d' a Union—OURENSE

Non terlle medo a raxeira
d' o sol, nin tampouco ò cólera
namentres haxa n-a Union
os sífos de gaseosas;
con levar n-a faltriqueira
dez cadelas en dez rodas,
pidir un sifon, e darlle
a un gancho que ten á volta,
pol-o canuto dianteiro
sai un auga que consola,
é fresquiña como a neve
anque parès que afervoa:
fai ò bebela, n-os labeos
non sei que xuncras de cóxegas,

que parès que os anxeños
as maus n-os poñen n-a boca;
tanto n-os refresca e prace
cando pasa pol-a gorxa,
que asemella a auga d' o ceo
que por embudo n-os botan,
e cai d' un xeito n-o estomago
qu' o refrixera e conforta.
Non houbo un home n-o mundo,
que bebendo gaseosa
mórrese de indixestion
ou sentise a sede loba,
porque vos é unha bebida
que com' ela non hay outra